

convento, term. *Anguiano*, p. jud. *Nájera*. És prop de la terra de Gonz. de Berceo en l'ed. del qual (ed. Marden) trobo cit. de *Valvanera* en la *Vita Sti. Aemiliani confessoris* per Braulius Migne, *Patrol.* LXXX, 704. Sens dubte quedaríem més tranquils si tinguéssim, l'etim. del nom riojano: no sols no la dóna Mz. Pi. sinó que tampoc han vist els nostres la dependència del rebrot català. Montoliu (*BDC* II, 73) creu que *Valvanera* i *Valveralla* (veg. infra aquest), siguin deriv. de *Bellver* (BELLUM VIDERE): impossible per raons lexicomòrfiques i fonètiques; ja ho rebutja *AlcM*, però no troba res més i ho creu formació cat. Però al cast.-riojano es veu més llum: VENERIUS és NP romà d'arrel ben coneguda: VENEREA ha donat, doncs, VALLIS VENERIA (com *Valanituiana*, *Valdomeñis*, *Valtuderia*): -EREA > -era és fon. normal cast. (en cat. seria -ira). Suposant una metat. pot ser deriv. de *VERANIUS (general romà, Tacit, *Agr.* 14.9). VALLE VENARIA: d'aquest o de VALLES VENARICAS > *Vauvenargues*, prop d'Aix-en-Provence ben semblant a *Valvanera*.

Çf

VALVEGIL

La Vall de Camprodon, afl. esq. del Ter gran clotada i amb un petit veïnat que desemboca una 2 k. a l'ESE. de Vilallonga, dins aquest municipi. Encara hi havia vells que en deien *baŕbežil* (VII, 197), però ara tothom en diu *Ca N'Huguet* o *ka l' augeŕ*.

MENC. ANT. 1333: citat junt amb Faitús (doc. que veig XI-1968) en quaderns de Mn. Julià Pasqual que els anotava a les masies; 1333: Jacobus Costa -i. *Valvigili* (37^{vº}); 1613: «lo riu de *Vilardell* qui devalla de *Vallvegib* (23^{rº}).

ETIM. És conegut el NP romà VIGILIUS (Schulze, 102, 261, 445), del grup format també per *Vigellius*, *Vigurius*, *Vegillis* etc., d'òbvia arrel llatina; el NL cat. deu venir de VALLIS VIGILI, genitiu contracte clàssic com es demostra en *Top. esp.* i *DECat.*, s. v. *dimecres*; l'accent llavors podia restar en la penúltima (però la -i hi provocava metafoia).

D'ací també NPP.: *Vebil*: a Premià, Teià i Bna. (*DAG.*); *Vebils* a Arenys de Mar i Mataró (*AlcM*); 1325: Arnalt de *Bails*, sagristà de la Seu de Barbastre (*Esp. Sagr.* XLIII, 225). En var. més conservadora *Begils* cogn. a. 1820 a Cervera; *Vigil* crec cogn. asturià.

Valvera, V. *Vera Vallverd*, V. *Verd Vallverde*, V. *Verde Vallverdú*, V. en ape. a la fi de l'art. *Verdú* 50 *Vallvidrera*, V. *Vidreres*

VALOR

Nom valencià, sobretot NP, també NL menor. *Való*,

Valor; Rastellera de ~, nom de lloc munt. de la Vila Joiosa (XXXV, 115.4, 129.8, i ja en el cadastre '31 x '24-35).

Però és més conegut com a NP, molt conegut: a Alcoi, Castalla etc. i *AlcM* el trobà a 4 pobles del Migjorn val. i només en un altre, també val. Crec que n'hi ha una variant *Vallor*, cognom matern de Fra Albert Balaguer, de Benigànim (corresponsal d'Alcover, *B DLC* 1902.171) (res a veure *Ballori* d'origen inconnex).

Més orientador és *Válor*, que consta accentuat a la a en romanços fronterers, com un capitost moro granadí. Reportats en prosa històrica en els llibres de Pz. de Hita i d'Hurtado de Mendoza. Aquesta doble accentuació, junt amb la variant *Való* de Cullera i Catadau, són indici inequívoc d'origen aràbic; i ens treuen ja del cap la idea que pugui venir del mot cat. i romànic *valor*.

Potser poden venir simplement d'una variant del nom aràbic del cristall i del beril, que apareix en formes variades «cristallus: *bullar*, -ara, *billaur*, -aura». *PAlc.*, 325,40; *cristal*, *pieđra preciosa*, *bullára*, *bullár* (160a3); «berilo, piedra: *bolára*, *bolár*» (114b35). Més aviat que del substantiu hauria de sortir de l'adj. corresponent *billauri* «cristallinus» (*RMA.* 315), que seria *billauri* en vulgar segons la regla de l'accentuació vulgar retracta a la síl·laba penúltima llarga. I també hi hagué una variant *ballur* (*Dozy Suppl.* I, 110). I *DECH* I, 59, adj. *ballüri*.

Però hem de dubtar perquè hi ha una altra variant assegurada: *Való* pda. de Cullera (XXXI, 24.4 o *El Való* (XXXI, 11). I de nou a Catadau: «casa de *Való*» (XXX, 167.22). Això no s'explica per les variants de *billur* o *ballur*, que tenen totes una -r, constant, o no susceptible d'emudiment en cap temps, en aquesta comarca valenciana central. Aquí potser intervé una altra arrel, purament aràbiga *balw* 'afligir, posar a prova, consumir, desgastar', cf. *balwa* «épreuve, affliction» (caldria que hi hagués un masc. *balw* que hauria passat a *baló* com *qabw* > *alcavó*. *DECat.* I, 162b46). També podria ser l'arrel *ball balalt*, «madefacere» (*RMA.* 40, 466), que ha produït el NP *Bilál* en el Nedjd i a Algèria (Hess 13; *GGAlg.* 33b). I altres formes semblants com *Bellül* (*GGAlg.*); d'on fàcilment sortirien els val. *Vallor*, *Valor*, i també *Való* i *Válor*. El que és ben versemblant és que hi hagi part d'encert en les dues etimologies, i que en part se sumessin i confonguessin en els noms que estudiem.

En fi també es pot fer cabal d'un NL bearnès *Monbalou*, fief i mas en el te. de Navarrenx, que P. Raymond (*Di. To. BPyr.*) documenta com *Mont Valoor* 1363, *Monbalor* 1385, *Montvalor* 1550, *Monblour* 1621. Aquest sí que deu venir del mot romànic (potser MONS VALORUM 'turó dels valors', bon nom per a un castell feudal).